

فهرست مطالب

دیباچه	۱۱
مقدمه	۱۷
بخش اول: تعریف توسعه در حقوق بین الملل بشر و بررسی جایگاه یافته های کمیته حقوق بشر در منابع حقوق بین الملل	۲۷
فصل اول: مفهوم «توسعه مترقیانه حقوق» در نظام حقوق بین الملل بشر و معیارهای ارزیابی آن	۲۸
مبحث اول: مفهوم شناسی «تدوین و توسعه مترقیانه حقوق» در نظام حقوق بین الملل عمومی	۲۹
گفتار اول: نهادهای متولی تدوین و توسعه مترقیانه حقوق بین الملل	۳۱
گفتار دوم: مشارکت دیگر بازیگران روابط بینالملل در فرآیند تدوین و توسعه حقوق بین الملل	۳۲
مبحث دوم: ماهیت و ویژگی های متفاوت حقوق بین الملل بشر نسبت به سایر حوزه های حقوق بین الملل عام	۳۳
مبحث سوم: دگرگویی مفهومی «توسعه مترقیانه حقوق» در نظام حقوق بین الملل بشر	۳۹
گفتار اول: حمایت از حقوق بشر در معنای تدوین حقوق بشر	۴۱
گفتار دوم: ارتقاء، ترویج یا اعتلاء مقام و جایگاه حقوق بشر در معنای توسعه مترقیانه حقوق بشر	۴۵
بند اول: نهادهای حل اختلاف قضایی	۴۶
بند دوم: نهادهای معاهده ای حقوق بشری	۴۸
مبحث چهارم: معیارهای ارزیابی توسعه حقوق بشر	۵۰
جمع بندی	۵۳
فصل دوم: بررسی جایگاه یافته های کمیته حقوق بشر در سلسله منابع حقوق بین الملل	۵۶
مبحث اول: تعریف منابع حقوق بین الملل	۵۶
مبحث دوم: جایگاه یافته های کمیته حقوق بشر در میان منابع اصلی حقوق بین الملل	۵۹
گفتار اول: معاهدات و تفسیر آنها در گذر زمان؛ یافته های کمیته به عنوان «رویه بعدی»	۶۰
بند اول: مجمع عمومی	۶۹

۶ توسعه و ارتقاء حقوق بشر...

بند دوم: سازکار بررسی دورهای جهانی.....	۷۴
گفتار دوم: اصول کلی حقوق بین الملل.....	۷۹
گفتار سوم: عرف.....	۸۰
بند اول: یافته های کمیته به عنوان احیاء کننده یا شناسایی کننده حقوق بین الملل عرفی.....	۸۱
بند دوم: یافته های کمیته به عنوان عرف آنی.....	۸۳
مبحث سوم: جایگاه یافته های کمیته حقوق بشر در میان منابع فرعی حقوق بین الملل.....	۸۷
گفتار اول: رویه قضایی.....	۸۸
گفتار دوم: دکترین.....	۸۹
گفتار سوم: حقوق نرم.....	۹۴
مبحث چهارم: استناد به یافته های کمیته حقوق بشر توسط سازکارهای بین المللی و منطقه ای.....	۹۹
گفتار اول: مراجع حقوقی- قضایی بین المللی.....	۹۹
بند اول: دیوان بین المللی دادگستری.....	۱۰۰
بند دوم: دادگاه های ویژه کیفری بین المللی.....	۱۰۴
بند سوم: کمیسیون حقوق بین الملل.....	۱۰۷
گفتار سوم: مراجع سیاسی بین المللی.....	۱۰۷
بند اول: مجمع عمومی سازمان ملل متحد.....	۱۰۸
بند دوم: کمیساريای عالی حقوق بشر ملل متحد.....	۱۰۸
بند سوم: دبیرکل سازمان ملل متحد.....	۱۰۹
بند چهارم: گزارشگران ویژه شورای حقوق بشر.....	۱۱۱
گفتار سوم: مراجع منطقه ای.....	۱۱۳
بند اول: دیوان اروپایی حقوق بشر.....	۱۱۳
بند دوم: کمیسیون آفریقایی حقوق بشر.....	۱۱۴
بند سوم: دیوان آمریکایی حقوق بشر.....	۱۱۴
جمع بندی.....	۱۱۵
بخش دوم: ارزیابی توسعه و ارتقاء حقوق بشر از دریچه ماموریت های کمیته حقوق بشر.....	۱۱۷
فصل اول: ارزیابی توسعه حقوق بشر از دریچه دو ماموریت «بررسی گزارش های ادواری» و «بررسی شکایات فردی».....	۱۱۸
مبحث اول: ارزیابی توسعه حقوق بشر از دریچه ماموریت بررسی گزارش های ادواری.....	۱۱۸

۷ فهرست مطالب

مبحث دوم: ارزیابی توسعه حقوق بشر از دریچه مأموریت بررسی شکایات شخصی یا فردی.....	۱۲۰
گفتار اول: تفسیر کمیته از حق منع شکنجه.....	۱۲۳
گفتار دوم: تفسیر حق حیات.....	۱۲۵
گفتار سوم: تفسیر کمیته از حق آزادی بیان.....	۱۲۷
جمع بندی.....	۱۲۸
فصل دوم: ارزیابی توسعه حقوق بشر از دریچه مأموریت تصویب نظرات تفسیری.....	۱۲۹
مبحث اول: آشنایی با نظرات تفسیری و دلیل تاکید پژوهش حاضر بر این مأموریت.....	۱۳۰
گفتار اول: تاریخچه نظرات تفسیری.....	۱۳۲
گفتار دوم: ماهیت، هدف و اهمیت نظرات تفسیری.....	۱۳۴
گفتار سوم: صلاحیت کمیته برای صدور نظرات تفسیری.....	۱۳۸
گفتار چهارم: نظرات تفسیری در روش کاری نهادهای معاهده‌ای.....	۱۳۹
گفتار پنجم: دیدگاه‌های صاحبنظران در رابطه با جایگاه نظرات تفسیری در حقوق بین الملل.....	۱۴۱
بند اول: مخالفان ماهیت تقنی‌ی و تفسیری نظرات تفسیری.....	۱۴۲
بند دوم: موافقان ماهیت تقنی‌ی و تفسیری نظرات تفسیری.....	۱۴۳
گفتار ششم: رویکرد کشورهای مختلف در رابطه با نظرات تفسیری.....	۱۴۴
بند اول: استرالیا.....	۱۴۵
بند دوم: انگلستان.....	۱۴۵
بند سوم: ایالات متحده آمریکا.....	۱۴۶
بند چهارم: آلمان.....	۱۴۸
بند پنجم: لهستان.....	۱۴۸
بند ششم: ایران.....	۱۴۸
مبحث دوم: مراحل تصویب و انتشار نظرات تفسیری	۱۴۹
گفتار اول: انتخاب تدوین کنندگان.....	۱۵۰
گفتار دوم: تدوین.....	۱۵۰
گفتار سوم: تصویب.....	۱۵۳
مبحث سوم: پذیرش و تبعیت از نظرات تفسیری به دلیل قانونی بودن آنها.....	۱۵۴
مبحث چهارم: پذیرش و تبعیت از نظرات تفسیری با وجود عدم الزام قانونی	۱۵۷
گفتار اول: تعریف مشروعیت در نظام حقوق بین الملل.....	۱۶۰
بند اول: تعریف مشروعیت از منظر مكتب حقوق وضعی.....	۱۶۱
بند دوم: اختلاف نظر درخصوص جوامع ارزیابی کننده مشروعیت	۱۶۶
بند سوم: معیارهای سنجش مشروعیت.....	۱۶۸

گفتار دوم: تبعیت از نظرات تفسیری کمیته حقوق بشر به دلیل محتوای حقوق بشری آنها (مدل پیشنهادی).....	۱۷۷
مبحث پنجم: نقد و بررسی نظریه تبعیت از نظرات تفسیری به دلیل مشروعیت آنها.....	۱۸۷
گفتار اول: قاطعیت.....	۱۹۱
بند اول: هدف و مخاطب.....	۱۹۱
بند دوم: الزامات (بایسته‌ها).....	۱۹۴
گفتار دوم: اعتبار نمادین.....	۱۹۷
گفتار سوم: انسجام.....	۱۹۹
بند اول: میثاق و رویه‌های تفسیری قبلی.....	۱۹۹
بند دوم: قوانین دیگر همان نظام.....	۲۰۱
گفتار چهارم: تبعیت.....	۲۰۶
بند اول: منابع حقوق بین‌الملل.....	۲۰۶
بند دوم: تفسیر حقوق بین‌الملل.....	۲۰۸
بند سوم: فرآیند تدوین پیش‌نویس نظرات تفسیری.....	۲۱۲
گفتار پنجم: تصمیم‌گیری دموکراتیک.....	۲۱۲
بند اول: پاسخگویی.....	۲۱۵
بند دوم: شفافیت.....	۲۱۶
بند سوم: مشارکت عمومی.....	۲۱۸
جمع بندی.....	۲۲۵
فصل سوم: ارزیابی موردی مشروعیت فرآیندی نظرات تفسیری شماره ۳۴ و ۳۶ کمیته حقوق بشر.....	۲۲۹
مبحث اول: نگاهی کوتاه به نظرات تفسیری کمیته حقوق بشر.....	۲۳۱
مبحث دوم: نظر تفسیری شماره ۳۶ با موضوع حق حیات.....	۲۴۱
گفتار اول: چیستی و مفهوم شناسی حق حیات.....	۲۴۱
گفتار دوم: ارزیابی شاخص قاطعیت نظر تفسیری ۳۶.....	۲۴۵
بند اول: شفافیت هدف و مخاطب نظر تفسیری ۳۶.....	۲۴۶
بند دوم: الزامات (بایسته‌ها) نظر تفسیری ۳۶.....	۲۴۹
گفتار سوم: ارزیابی شاخص اعتبار نمادین نظر تفسیری ۳۶.....	۲۵۳
بند اول: تشریفات.....	۲۵۴
بند دوم: تأیید تجربی (ریشه شناسی).....	۲۵۵
گفتار چهارم: ارزیابی شاخص انسجام تفسیری ۳۶.....	۲۵۷
بند اول: متن میثاق و رویه‌های قبلی کمیته.....	۲۵۸
بند دوم: ارتباط با سایر حقوق نظام میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی.....	۲۵۸

۹ فهرست مطالب

۲۶۳	گفتار پنجم: ارزیابی شاخص تبعیت نظر تفسیری ۳۶
۲۶۴	بند اول: منابع حقوق بین الملل
۲۶۵	بند دوم: تفسیر حقوق بین الملل
۲۶۷	بند سوم: فرایند تدوین نظرات تفسیری
۲۶۷	گفتار ششم: ارزیابی شاخص تصمیم گیری دموکراتیک نظر تفسیری ۳۶
۲۶۸	بند اول: پاسخگویی
۲۶۹	بند دوم: شفافیت
۲۷۰	بند سوم: مشارکت عمومی
۲۷۱	گفتار هفتم: ارزیابی شاخص محتوای حمایتی و ارتقایی نظر تفسیری ۳۶
۲۷۲	گفتار هشتم: ارزیابی نهایی مشروعیت فرآیندی و شاخص محتوای حمایتی و ارتقایی نظر تفسیری ۳۶
۲۷۲	مبحث سوم: نظر تفسیری شماره ۳۴ با موضوع حق آزادی نظر و بیان
۲۷۲	گفتار اول: چیستی و مفهوم شناسی حق آزادی نظر و بیان
۲۷۴	گفتار دوم: ارزیابی شاخص قاطعیت نظر تفسیری ۳۴
۲۷۶	بند اول: شفافیت هدف و مخاطب نظر تفسیری ۳۴
۲۷۷	بند دوم: الزامات (بایسته‌ها) نظر تفسیری ۳۴
۲۷۹	گفتار سوم: ارزیابی شاخص اعتبار نمادین نظر تفسیری ۳۴
۲۷۹	بند اول: تشریفات
۲۸۰	بند دوم: تأیید تجربی (ریشه شناسی)
۲۸۱	گفتار چهارم: ارزیابی شاخص انسجام نظر تفسیری ۳۴
۲۸۲	بند اول: متن میثاق و رویه‌های قبلی کمیته
۲۸۲	بند دوم: ارتباط با دیگر حقوق نظام میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی
۲۸۳	گفتار پنجم: ارزیابی شاخص تبعیت نظر تفسیری ۳۴
۲۸۳	بند اول: منابع حقوق بین الملل
۲۸۴	بند دوم: تفسیر حقوق بین الملل
۲۸۵	بند سوم: فرایند تدوین نظرات تفسیری
۲۸۵	گفتار ششم: ارزیابی شاخص تصمیم گیری دموکراتیک نظر تفسیری ۳۴
۲۸۶	بند اول: شفافیت
۲۸۶	بند دوم: مشارکت عمومی
۲۸۷	گفتار هفتم: ارزیابی شاخص محتوای حمایتی و ارتقایی نظر تفسیری ۳۴
۲۸۷	گفتار هشتم: ارزیابی نهایی مشروعیت فرآیندی و شاخص محتوای حمایتی و ارتقایی نظر تفسیری ۳۴

۱۰ توسعه و ارتقای حقوق بشر...

نتیجه گیری و تحلیل نهایی	۲۸۹
ضمایم	۳۰۱
جدول شماره ۱: فهرست اسامی اعضای فعلی کمیته حقوق بشر	۳۰۱
جدول شماره ۲: شاخص‌های ارزیابی مشروعیت فرآیندی نظرات تفسیری کمیته حقوق بشر	۳۰۳
جدول شماره ۳: تفاوت متنون پیشنویس و نسخه نهایی نظر تفسیری شماره ۳۶	۳۰۴
جدول شماره ۴: مقایسه نظرات تفسیری ۱۴ و ۳۶	۳۰۸
جدول شماره ۵: مقایسه نظرات تفسیری ۷ و ۲۰	۳۳۶
فهرست منابع و مأخذ	۳۴۷